

Leonora Christina 400 år

Kirsten Munk og hendes døtre. Leonora Christina er pigen yderst til højre og er 2 år på portrættet. Efter original af Jacob van Doordt ca. 1623.

Barndom og Bryllup

Leonora Christina blev født den 8. juli 1621 på Frederiksborg Slot. Hendes far var kong Christian 4., og hendes mor var den adelige Kirsten Munk. Forældrene var blevet gift i 1615, men fordi Kirsten Munk ikke var kongelig, blev hun ikke dronning. Leonora Christina var derfor heller ikke prinsesse, men fik titlen grevinde.

Kirsten Munks døtre blev forlovet med unge, dygtige mænd fra adelen, der ville støtte kongen i sin politik. I 1628, da Leonora Christina var syv år, blev hun forlovet med Corfitz Ulfeldt. I 1636 blev de gift, og Leonora Christina flyttede fra Frederiksborg. Corfitz Ulfeldt var en stærk støtte til Christian 4. og ham og Leonora Christina blev hurtigt et af Danmarks mest magtfulde par. I 1637 blev Corfitz Ulfeldt statholder i København og i 1643 indtog Ulfeldt stillingen som rigshofmester. Rigshofmesteren var den mest magtfulde person i Danmark efter kongen.

Frederiksborg Slot. Udført af ubekendt, ca. 1690.

Christian 4. på lit de parade. Af Carl Christian Andersen, ca. 1893 efter original.

Kong Christian 4.'s død

I februar 1648 lå Christian 4. for døden. Leonora Christina, Corfitz Ulfeldt var hos ham ved sygelejet. Kongedatteren og hendes mand udnyttede skamløst situationen for at styrke deres egen magt og kontrollerede kongens kontakt med omverdenen. Ifølge Leonora Christina, tjente hun kongen indtil hans sidste suk. Da kongen den 28. februar døde, var det hende, der lukkede kongens raske øje. Det andet øje var blevet ødelagt under et søslag 4 år forinden.

Danmark var på Christian 4.'s tid stadig et valgkongedømme. I reglen blev kongens ældste søn udvalgt og hyldet som tronfølger, mens kongen endnu levede. Tronfølgeren prins Christian døde dog i sommeren 1647. Der blev ikke sendt bud efter Christian 4.'s næstældste søn, Frederik, da man indså, at kongen lå for døden. Det startede spekulationer om, at Ulfeldt-parret var ude på noget. Corfitz Ulfeldt tog også den døde konges nøgle og gennemsøgte kongens gamle værelser uden at have fået lov. Blandt de mange rygter var, at de forsøgte at gøre Leonora Christinas bror, Valdemar Christian, til den nye tronfølger.

Leonora Christina.
Udført af Gerrit van Honthorst i 1647.

Corfitz Ulfeldt.
Udført af ukendt kunstner i ca. 1650.

Hævnens Time

Den nye konge Frederik 3. og hans dronning, Sophie Amalie, var overbevist om, at Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt havde misbrugt deres magt og ydmyget dem i tiden omkring Christian 4.'s død. I 1650 var en stor undersøgelse om korrupsion mod Corfitz Ulfeldt begyndt, og samme år begyndte rygter at sprede sig om, at Ulfeldt-parret ville forgifte kongen. Anklagerne om forgiftning blev senere afvist, men Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt mærkede jorden brænde under sig.

En juli nat flygtede de til Sverige, hvor de blev en del af det svenske hof. I 1657 erklærede Frederik 3. krig mod Sverige. Ved krigsudbruddet gik Corfitz Ulfeldt i tjeneste hos den svenske konge og sammen med Leonora Christina fulgte de med den svenske hær sejrende gennem Danmark. Krigen endte som et knusende nederlag for Frederik 3. Ved fredsforhandlingerne sad Corfitz Ulfeldt med ved bordet på den svenske side.

Stormen på København 1659.

Corfitz Ulfeldt var forhandler på den første fredsftale mellem Danmark-Norge og Sverige. Efter freden erklærede den svenske konge igen krig. Denne krig deltog Corfitz Ulfeldt og Leonora Christina ikke i.

Under den anden krig blev København belejret. Frederik 3. og dronningen Sophie Amalie red rundt i København for at opmuntre soldaterne. Danmark tabte også denne krig, men København blev ikke erobret.

Udført af F.C.
Lund i 1887.

Fangenskab på Hammershus

Efter freden med Danmark kom Corfitz Ulfeldt i unåde hos den svenske konge, og han og Leonora Christina endte i fangenskab i Malmø. Den svenske konge anklagede Corfitz Ulfeldt for forræderi, og Leonora Christina førte forsvaret i sagen mod hendes mand. Til sidst lykkedes det parret at flygte til Danmark, men i København blev de fanget af Frederik 3., der satte dem i fængsel på Hammershus på Bornholm.

På Hammershus forsøgte parret at flygte en marts nat 1661. Leonora Christina havde sprættet deres lagner op og lavet reb ud af dem. Hun firede sig som den første ned af det 13 meter høje tårn. Parret flygtede et par kilometer væk fra Hammershus inden de blev fanget igen og sat under endnu strengere fængsel. I sidste ende slap Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt fri fra Hammershus. For deres frihed gav parret afkald på store dele af deres formue og aflagde troskabsed til kongen Frederik 3.

Leonora Christina i Blåtårn

I 1662 var Corfitz Ulfeldt taget til udlandet for at søge hjælp til sit dårlige helbred. Dårligt var han ude af landet, før han brød sit troskabsløfte til Frederik 3. Han tilbød en tysk fyrste, at starte et oprør, som skulle gøre fyrsten konge af Danmark. Frederik 3. fandt ud af forræderiet, og straks gik jagten ind på Corfitz Ulfeldt og Leonora Christina.

På dette tidspunkt var Leonora Christina i England, hvor hun blev anholdt og ført til Danmark. Tilbage i Danmark blev hun straks fængslet i Blåtårn på Københavns Slot. Man beskyldte hende for at kende til hendes mands forbrydelser. Under hårde forhør fastholdt hun, at hendes mand og hende var uskyldige.

Corfitz Ulfeldt blev aldrig fanget. Han flygtede og døde på en båd på floden Rhinen i februar 1664. Leonora Christina blev aldrig sigtet for nogle forbrydelser, men endte med at sidde fængslet i Blåtårn.

Frederik 3.
Det var Leonora Christinas halvbror Frederik 3., der satte Leonora Christina i Blåtårn i 1662. Den hårde straf skyldtes bl.a., at Frederik 3. to år inden havde indført enevælden i 1660, hvilket betød, at kongen bestemte alting selv. Ulfeldt-parret blev set som en trussel mod kongens nye magt.

Udført af ubekendt kunstner i 1655.

Da hun blev sat fri i 1685, havde hun ikke været udenfor i 21 år, 9 måneder og 11 dage. Resten af sit liv brugte hun i Mariibo Kloster, hvor hun døde 16. marts 1698 som 76-årig.

"Leonora Christina i fængslet."
Leonora Christina malede dette maleri, der forestillede hendes livs ulykker.

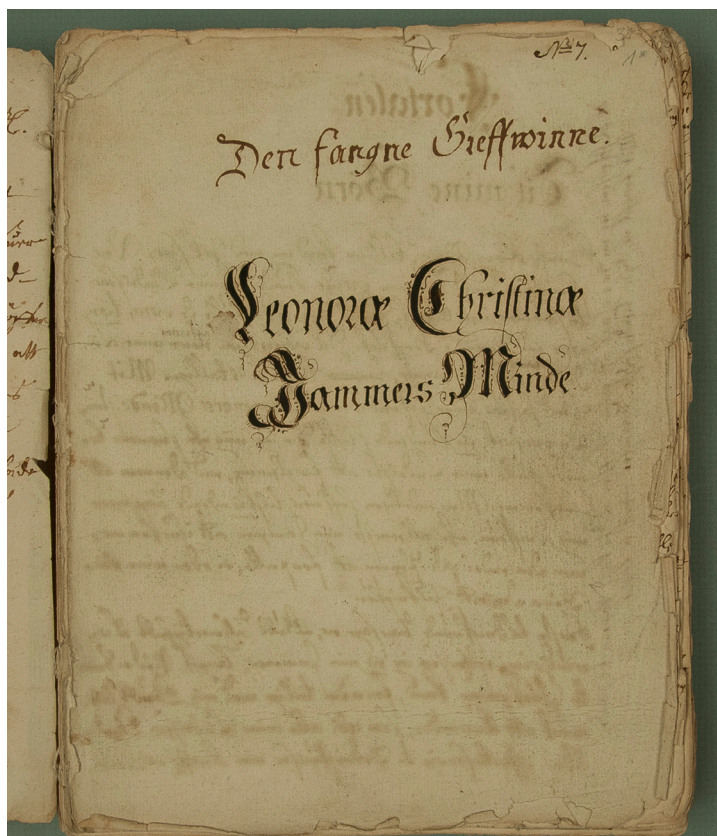
Malet af Leonora Christina.

Den Franske Selvbiografi og Jammers Minde

Leonora Christina tilbragte 22 år fængslet i Blåtårn. Tiden brugte hun bl.a. på at skrive om hendes liv og fangenskab i Blåtårn. Denne type bøger kalder man for selvbiografier.

Den Franske Selvbiografi

Den første selvbiografi, Leonora Christina skrev, var *den Franske Selvbiografi*. Den handler om hendes liv frem til tiden i Blåtårn. Selvbiografien er skrevet på fransk og blev smuglet ud af Blåtårn i al hemmelighed. Med selvbiografien forsøgte hun at skabe et pres på kongen til at løslade hende. I *den Franske Selvbiografi* skriver Leonora Christina om, hvor god og modig hun selv er, og hvor uretfærdigt hun er blevet behandlet af misundelige mennesker.

Jammers Minde. Skrevet af Leonora Christina.

Jammers Minde

Jammers Minde hedder Leonora Christinas erindringer om fangenskab i Blåtårn. Hun gav det til sønnen Leo, og i 150 år efter hendes død var det kun hendes familie, der kendte til det. *Jammers Minde* er skrevet på et dansk, som man brugte i 1600'tallet. Stavemåden og ordene er derfor anderledes end det dansk, vi kender i dag. *Jammers Minde* er Leonora Christinas

egen personlige fortælling om hendes fangenskab; hun skriver nært og realistisk, så man næsten forestiller sig at være i fængslet med hende. I *Jammers Minde* står hun fast på, at hun er uskyldig, og Gud hjælper hende med at bære det ydmygende fangenskab. Løsladelsen er bevis på hendes uskyld, da Gud hjalp hende efter al den uretfærdighed, hun var blevet udsat for.

På forsiden har Leonora Christina skrevet 'Den Fangne Greffwinne'. Ordet 'Greffwinne' er et eksempel på, at stavningen har ændret sig. I dag ville man skrive grevinde.